

Scoil Uí Riada- Polasaí Frith-Bhulaíocht

Scoil Uí Riada

An Bhánóg, Cill Choca, Co. Chill Dara

Uimhir Rolla: 198971

Réamhrá

Is bunscoil meascaithe lán-Ghaeilge í Scoil Uí Riada (SUR) a bhunaigh tuismitheoirí an cheantair sa bhliain 1986. Tá sé mar aidhm ag SUR an Ghaeilge agus an cultúr a ghabhann leis an teanga a chur chun cinn sa scoil agus sa phobal máguaird.

Is é SONAS (spreagaimís onóir, neamhspleáchas, aonarachas & sábháilteacht) manna na scoile seo.

Tacaíonn an scoil le prionsabail cuimsitheachais agus combhionannais do gach páiste, taobh istigh do chomhthéacs agus paraiméadar rialacha agus treoireacha na Roinne Oideachais & Eolaíochta.

I gcomhréir le riachtanais an Acht Oideachais (Leas) 2000 agus na dtreoirí faoi chód iompair a d'eisigh an Bord Náisiúnta um Leas Oideachais tá an beartas frithbhulaíochta seo a leanas glactha ag Bord Bainistíochta Gaelscoil an Chuilinn le comhoibriú ó Mhúinteoirí agus Coiste na dTuismitheoirí mar chuid de chód iompair iomlán na scoile.

Géilleann an beartas go huile agus go hiomlán do riachtanais Ghnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iarbhunscoile a foilsíodh i Meán Fómhair 2013.

Má tá difríocht idir a bhfuil scríofa as Gaeilge agus as Béarla sa pholasaí seo, glactar leis an leagan Gaeilge mar an leagan cruinn agus na leagain Bhéarla mar aistriúcháin.

Réasúnaíocht

Aithníonn an Bord Bainistíochta a thromchúisí atá iompar bulaíochta agus a dhiúltaí a d'fhéadfadh a thionchar a bheith ar dhaltaí, agus geallann an scoil dá réir cloí leis na príomhphrionsabail dea-chleachtais seo a leanas agus iompar bulaíochta á chosc agus á chomhrac.

(A) Cultúr dearfach a bheith i réim sa scoil:

- ina nglactar go fonnmhar le difríocht agus le héagsúlacht agus ina léirítear meas ar chuimsitheacht;
- ina spreagtar daltaí chun iompar bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamhbhagrach; agus
- ina gcuirtear caidreamh bunaithe ar mheas chun cinn ar fud phobal na scoile;

(B) Ceannaireacht éifeachtach;

(C) Cur chuige scoile uile;

(D) Tuiscint i bpáirt faoin rud is bulaíocht ann agus faoin tionchar is féidir a bheith aige

(E) Feidhmiú straitéisí oideachais agus coiscithe (lena n-áirítear bearta chun feasacht a mhúscailt)

- a chothaíonn ionbhá, meas agus athléimneacht sna daltaí; agus
- ina dtéitear i ngleic go sainráite le cibearbhulaíocht agus le bulaíocht bunaithe ar aitheantas, lena n-áirítear bulaíocht homafóbach agus trasfóbach;

(F) Maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach ar dhaltaí;

(G) Tacaíochtaí don fhoireann;

(H) Teagmhais bhulaíochta a thaifeadadh agus a imscrúdú ar shlí chomhsheasmhach agus obair leantach a dhéanamh ina dtaobh (lena n-áirítear straitéisí aitheanta idirghabhála a úsáid); agus

(I) Meastóireacht leanúnach ar a éifeachtaí atá an beartas frithbhulaíochta.

Gaol le Sainmheon na Scoile

‘Sí ráiteas físe na scoile ná ard-chaighdeán oideachas a chur ar fail trí mheán na Gaeilge, báite in éiteas a chothaíonn luachanna Críostaíoch agus oidhreacht na hÉireann.

Aithnímid i Scoil Uí Riada gur pobal sinn; an fhoireann scoile, na páistí agus na tuismitheoirí/caomhnóirí agus go bhfuil sé riachtanach na páistí scoile a chosaint. Tá sé mar aidhm againn scoil shábháilte dearfach a chothú ina dtugtar deis do gach páiste a c(h)umas a chur chun críche.

Aidhmeanna an Pholasáí

Is iad aidhmeanna an pholasáí ná:

- Sainmheon na scoile a chothú ina léirítear meas ort féin agus ar dhaoine eile agus a spreagfadh páistí eachtraí bulaíochta a nochtadh agus a phlé.
- Feasacht ar bhulaíocht mar iompar neamh-inghlactha a mhéadú i measc bhainistíocht scoile, múinteoirí, páistí, tuismitheoirí/ caomhnóirí.
- Nósanna imeachta a fhorbairt chun eachtraí bulaíochta a imscrúdú agus chun déileáil leo.
- Clár tacaíochta a chur i bhfeidhm dóibh siúd a bhfuil iompar bulaíochta imithe i bhfeidhm orthu agus dóibh siúd atá páirteach in iompar bulaíochta.

- Oibriú leis na gníomhaireachtaí cuí d'fhonn cur i gcoinne gach cineál bulaíochta agus iompair fhrith-bhulaíochta.

Sainmhíniú ar Bhulaíocht

I gcomhréir le Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile seo é an sainmhíniú ar bhulaíocht: An rud a thuigtear le bulaíocht ná iompar diúltach neamhiarrtha, bíodh sé i bhfoirm iompar briathartha, síceolaíoch nó fisiciúil, a dhéanann duine aonair nó grúpa in aghaidh duine nó daoine eile, agus a dhéantar arís agus arís eile.

Áirítear na cineálacha iompair bhulaíochta seo a leanas ar an sainmhíniú ar bhulaíocht:

- duine a fhágáil as an áireamh d'aon ghnó, gabháil do chúlchaint mhailíseach agus do chineálacha eile caidrimh bhulaíochta idir dhaoine;
- cibearbhulaíocht; agus
- bulaíocht bunaithe ar aitheantas, ar nós bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníoch, bulaíocht bunaithe ar bhallraíocht den Lucht Siúil agus bulaíocht ar dhuine faoi mhíchumas nó ar dhuine a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aici/aige.

Ní chuimsíonn an sainmhíniú seo ar bhulaíocht teagmhais aonraithe nó teagmhais aon uaire d'iompar diúltach d'aon turas, lena n-áirítear téacsteachtairacht mhaslach nó goilliúnach aon uaire nó teachtaireachtaí príobháideacha eile agus ba cheart déileáil leo, mar is cuí, de réir chód iompair na scoile.

Ach is bulaíocht atá i gceist má sheoltar ar aghaidh téacsteachtairacht maslach nó goilliúnach aon uaire chuig páirtithe eile. Sa chás seo, beidh na páirtithe uile a sheol an téacsteachtairacht ciontach.

Freisin, i bhfianaise an bheartais seo, féachfar ar theachtairacht, íomhá nó ráiteas poiblí goilliúnach aon uaire ar shuíomh Gréasáin líonra poiblí nó ar fhóram poiblí eile ar féidir an teachtaireacht, an íomhá nó an ráiteas sin a fheiceáil air agus/nó a bheith athráite ag daoine eile mar iompar bulaíochta.

Iompar diúltach nach n-áirítear sa sainmhíniú seo ar bhulaíocht, déileálfar leis de réir chód iompair na scoile.

Samplaí d'Iompraíochtaí Bulaíochta

Iompraíochtaí a bhaineann le gach saghas bulaíocht

- Ciapadh bunaithe ar cheann ar bith de na naoi bhforas sa reachtaíocht comhionannais e.g. ciapadh gnéasach, bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníocht, etc.
- Forrántacht fhisiciúil
- Damáiste do mhaoin
- Leasainmneacha a ghlaoch
- Cleithmhagadh
- Pictiúir, focail i scríbhinn, nó ábhar eile a tháirgeadh, a thaispeáint nó a scaipeadh atá dírithe ar dhuine eile a imeaglú
- Graifítí maslach
- Sracadh (extortion)
- Imeaglú
- Gothaí maslaitheacha nó gáirsiúla
- 'Amharc' faoi leith
- Cur isteach ar spás pearsanta
- Meascán de na cinn a luaitear.

Cibearbhulaíocht

- Tromaíocht: Ráflaí, bréaga nó biadán a scaipeadh chun dochar a dhéanamh do cháil duine eile
- Ciapadh: Teachtaireachtaí oilc, suaracha nó gáirsiúla a sheoladh chuig duine go leanúnach
- Pearsanú: Teachtaireachtaí maslaitheacha nó forrántacha a phóstáil faoi ainm duine eile
- Gríosadh: Úsáid a bhaint as focail gháirsiúla nó 8 ghríosaitheacha chun troid ar líne a spreagadh

- Cleasaíocht: Dallamullóg a chur ar dhuine eolas pearsanta a roinnt agus an t-eolas sin a úsáid ar líne ina dhiaidh sin
- Sceitheadh: Eolas nó íomhánna rúnda a phostáil nó a roinnt
- Leithcheal: Leithcheal a dhéanamh ar dhuine ó ghrúpa ar líne d'aon ghnó
- Cibear-stalcaireacht: Ciapadh agus tromaíocht leanúnach a fhágann go mbíonn eagla a b(h)eatha/a s(h)ábháilteachta ar duine
- Glao tostach gutháin/gutháin phóca
- Glao maslach gutháin/gutháin phóca
- Teachtaireacht téacs mhaslach
- Teachtaireacht ríomhphoist mhaslach
- Cumarsáid mhaslach ar líonraí sóisialta e.g. Facebook/Ask.fm/ Twitter/You Tube nó ar chonsóil chluichí
- Ráitis/Blaganna/Pictiúir mhaslacha idirlín
- Postálacha maslacha ar cineál ar bith teicneolaíochta cumarsáide

Iompraíochtaí bunaithe ar Aitheantas

Lena n-áirítear aon cheann de na naoi bhforas idirdhealúcháin a luaitear sa Reachtaíocht um Chomhionannas (inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus toisc gur den Lucht Taistil iad).

Homafóbach agus Trasinscne

- Ráflaí a scaipeadh faoi chlaonadh gnéasach duine
- Tathant ar dhuine a bhfuil claonadh gnéasach difriúil aige/aici
- Leasainmneacha a ghlaoch, e.g. aerach, casta, lúbtha, a úsáidtear chun caitheamh anuas ar dhuine
- Imeaglú fisiciúil nó ionsaí
- Bagairtí

Cine, náisiúntacht, cúlra eitneach agus ballraíocht de phobal an Lucht Taistil

- Idirdhealú, réamhchlaonadh, ráitis nó maslaí a bhaineann le cine, náisiúntacht, cultúr, aicme shóisialta, creideamh, cúlra, eitneach nó an Lucht Taistil
- Leithcheal de bhun aon cheann acu seo thuas

Caidrimh

Is éard atá i gceist anseo caidrimh a mhí-ionramháil mar bhealach chun bulaíocht a dhéanamh.

Ar na hiompraíochtaí tá:

- Caidreamhach
- Biadán maslach
- Leithcheal agus aonrú
- Neamhaird
- Leithcheal ó ghrúpa
- Cairde a bhaint de dhuine
- Ráflaí a scaipeadh
- Rún a sceitheadh
- Caint sách ard le go gcloisfeadh an t-íobartach í
- 'Amharc' faoi Leith
- 'nerd' a úsáid le cur isteach ar dhuine.

Gnéasach

- Ráitis nó tadhall gnéasach míchuí nó gan choinne
- Ciapadh

Riachtanais Speisialta Oideachais, Míchumas

- Leasainmneacha a ghlaoch
- Tathant ar dhaoine eile mar gheall ar a míchumas nó riachtanais foghlama
- Teachnt i dtír ar leochaileachtaí daltaí eile agus ar a gcumas teoranta bulaíocht a aithint agus iad féin a chosaint

- Teach i dtír ar leochaileachtaí daltaí eile agus ar a gcumas teoranta cúinsí sóisialta agus leideanna sóisialta a aithint agus iad féin a chosaint.
- Athris a dhéanamh ar mhíchumas duine eile
- Ceap magaidh a dhéanamh de dhaoine eile

Stráitéisí Oideachais

Siad na múinteoirí ranga a dhéanfaidh bulaíocht a imscrúdú má bhíonn faidhb, Ach Féadfaidh múinteoir ar bith gníomhú mar mhúinteoir ábhartha más gá. Seo a leanas na straitéisí oideachais agus coiscthe a bheidh in úsáid sa scoil

Cur chuige na scoile ina hiomláine

- Cur chuige na scoile ina hiomláine chun meas ar gach ball de phobal na scoile a chothú.
- Luach na héagsúlachta a chur chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar dhearcaí claonta agus chun aird a tharraingt ar a dho-ghlactha is atá iompraíocht bhulaíochta.
- Féinmheas a chothú agus a fheabhsú i measc na ndaltaí uile trí ghníomhaíochtaí curaclaim agus seach-churaclaim araon. Tabharfar deiseanna do dhaltaí féinmheas dearfach a fhorbairt trí idirghníomhaíochtaí foirmiúla agus neamhfhoirmiúla.
- Forbairt ghairme don fhoireann go léir i dtaca leis an mbulaíocht d'fhonn a chinntiú go mbeidh tuiscint ag an bhfoireann ar fad ar cad is bulaíocht ann, ar an gcaoi a dtéann sí i bhfeidhm ar shaol na ndaltaí agus ar an ngá a bhíonn ann freagairt di agus i a chosc.
- Forbairt ghairme le fócas faoi leith ar oiliúint a chur ar na múinteoirí ábhartha .
- Feachtas feasachta agus oiliúna don scoil ina hiomláine i dtaca le gach gné den bhulaíocht, lena n-áirítear, tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) agus pobal níos leithne na scoile.
- Maoirseacht agus monatóireacht ar sheomraí ranga, ar dhorchlaí, ar thalamh na scoile, ar thurasanna scoile agus ar ghníomhaíochtaí seach-churaclaim. Tabharfar ar bhail foirne nach mbíonn ag teagasc agus ar bhail eile a bheith san airdeall agus eachtraí a chur in iúl do na múinteoirí ábhartha. Beidh maoirseacht i gceist leis i dtaca leis an úsáid a bhaineann daltaí as teicneolaíocht cumarsáide sa scoil.

- Rannpháirtíocht chomhairle na ndaltaí i dtimpeallacht shábháilte scoile a chruthú e.g. Córas páirtíochta, meantóireacht, Cairde Lóin agus gníomhaíochtaí tacaíochta eile a d'fhéadfadh tacú le daltaí agus cultúr comh-mheasa agus tacaíochta a spreagadh.
 - Forbairt agus cur chun cinn Cód Frithbhulaíochta don scoil le cur i ndialanna na ndaltaí agus le cur ar taispeáint i seomraí ranga agus in áiteanna poiblí sa scoil.
 - Pléitear beartas frithbhulaíochta na scoile le daltaí agus cuirfear cóip ar fáil ar shuíomh na scoile do gach tuismitheoir/caomhnóir mar chuid de Chód Iompraíochta na Scoile.
 - Cultúr insinte a spreagadh, agus béim faoi leith ar thábhacht na bhfinnéithe. Ar an gcaoi sin beidh muinín ag daltaí as a bheith ag insint. Tá gné seo na muinéine rithábhachtach. Ba chóir a chur in iúl go soiléir do gach dalta agus iad ag tuairisciú eachtraí bulaíochta nach ag insint ná ag sceitheadh atá siad ach ag gníomhú go freagrach.
-
- Deimhin a dhéanamh de go mbeidh a fhios ag daltaí cé dó ba chóir dóibh a insint agus conas é a dhéanamh, e.g.:
 - o Dul caol díreach chuig múinteoir ag am feiliúnach, mar shampla tar éis ranga.
 - o Nóta a thabhairt isteach leis an obair bhaile.
 - o Glao gutháin a chur ar an scoil nó ar mhúinteoir sa scoil a bhfuiltear muiníneach as/aisti.
 - o Bosca Frithbhulaíochta nó Cráiteachta
 - o Tabhairt ar thuismitheoir(í)/ar chaomhnóir(í) nó ar chara insint.
-
- Sna ranganna níos sínsire, (R3-R6) Ceistneoir rúnda a thabhairt do gach dalta uair sa téarma (Ceangailte le seo)
 - Deimhin a dhéanamh de go dtuigeann finnéithe an tábhachtach a bhaineann lena bhfeiceann siad nó lena bhfuil ar eolas acu faoin mbulaíocht atá ar bun a insint.
 - Prótacail shoiléire a shonrú chun tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) a spreagadh dul chun na scoile más dóigh leo go bhfuil bulaíocht á déanamh ar a leanbh. Ba chóir an prótacal a chur le chéile i gcomhar le tuismitheoirí.
 - Beartas um Úsáid Inghlactha a chur le chéile sa scoil lena n-áirítear na céimeanna cuí chun deimhin a dhéanamh de go ndéantar monatóireacht dhian ar úsáid na teicneolaíochta sa scoil, cuir i gcás úsáid a bhaint as gutháin phóca.

Curaclaim a chur i ngníomh

- Cur i ngníomh iomlán na gcuraclam SPHE agus na gclár RSE agus Bí Sábháilte.
- Forbairt Ghairme Leanúnach don fhoireann agus na cláir sin á seachadadh.
- Ceachtanna ar an mbulaíocht bunaithe ar fhianaise a sheachadadh ar fud na scoile, e.g. Cool School Lessons, Bí Sábháilte, The Walk Tall Programme.
- Cláir SPHE an Gharda Síochána a sheachadadh ar leibhéal bunscoile. Pléann na ceachtanna seo, a thugann Gardaí Pobail, ceisteanna a bhaineann le sábháilteacht phearsanta agus cibearbhulaíocht.
- Féachfaidh an scoil, go háirithe, i leith riachtanais bhreise na ndaltaí SEN maidir le cláir a chur i bhfeidhm agus scileanna agus straitéisí a fhorbairt a chuirfeadh ar chumas gach daltaí freagairt go cuí.

Naisc le beartais eile

Tacaíonn beartais, cleachtas agus gníomhaíochtaí scoile leis an mbeartas frith bhulaíocht, mar shampla an Cód Iompraíochta agus an Beartas Cosanta Leanaí agus polasaithe eile de réir mar thagann siad chun saol.

Gnásanna chun Bulaíocht a Fhiosrú agus Láimhseáil

Seo a leanas straitéisí na scoile chun iompar bulaíochta a imscrúdú, chun obair leantach a dhéanamh ina dtaobh agus chun iompar bulaíochta a thairfeadh mar aon leis na straitéisí idirghabhála bunaithe a úsáidfidh an scoil chun déileáil le cásanna d'iompar bulaíochta

Is é an phríomhaidhm a bhaineann le bulaíocht a fhiosrú agus a láimhseáil ná ceisteanna a réiteach agus an caidreamh idir na páirtithe a shlánú, a oiread agus is féidir (seachtas milleán a leagan ar dhuine);

Ní mór do ghnásanna na scoile cloí leis an gcur chuige seo a leanas. Déanfar gach iarracht a chinntiú go dtuigfidh gach duine atá rannpháirteach (daltaí, tuismitheoirí/caomhnóirí san áireamh) an cur chuige sin ón tús.

Iompraíocht Bhulaíochta a Thuairisciú

- Féadfaidh dalta nó tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) ar bith eachtraí bhulaíochta a chur in iúl do mhúinteoirí ar bith sa scoil.
- Fiosróidh agus láimhseálfaidh an múinteoir ábhartha gach tuairisc, ina measc tuairiscí anaithnide.
- Ní mór do bhaill foirne teagaisc agus neamhtheagaisc, cuir i gcás rúnaithe, cúntóirí riachtanas speisialta (SNA), tionlacaithe bus, airígh, glantóirí aon eachtraí d'iompraíocht bhulaíochta a fheiceann siad nó a luaitear leo a chur in iúl don mhúinteoir ábhartha.

Eachtraí a Fhiosrú agus a Láimhseáil Stíl an Chuir Chuige

- Agus é/í ag fiosrú agus ag láimhseáil na bulaíochta, tabharfaidh an múinteoir (ábhartha) a b(h)reithiúnas féin féachaint ar tharla bulaíocht nó nár tharla agus conas is fearr an cás a réiteach.
- Éilítear ar thuismitheoirí/ar chaomhnóirí agus ar dhaltaí comhoibriú le cibé fiosrú a dhéanfar agus cuidiú leis an scoil ceist ar bith a thiocthadh aníos a réiteach agus an caidreamh idir na páirtithe a shlánú, a oiread agus is féidir, a thúisce agus is féidir.
- Ba chóir do mhúinteoirí cur chuige fionnuar neamh-mhóthúchánach réitithe fadhbanna a ghlacadh.
- Ba chóir eachtraí a láimhseáil, a oiread agus is féidir, lasmuigh den seomra ranga d'fhonn príobháid gach rannpháirtí a chinntiú.
- Ba chóir gach agallamh a dhéanamh chomh hígair agus is féidir agus cearta na ndaltaí á nglacadh san áireamh. Is féidir le daltaí nach bhfuil baint dhíreach acu leis an gcás eolas úsáideach a chur ar fáil mar seo a leanas:
 - Agus eachtraí d'iompraíocht bhulaíochta á n-anailísiú, ba chóir don mhúinteoir ábhartha iarracht a dhéanamh na ceisteanna cén rud, cén áit, cén duine, agus cén fath a fhreagairt. Ba chóir é sin a dhéanamh go deas suaimhneach, agus sampla á thabhairt den chaoi ar chóir déileáil le coinbhleacht gan dul i muinín na forrántachta.
 - Má bhíonn grúpa i gceist, ba chóir agallamh a chur ar gach duine acu ar dtús. Ina dhiaidh sin, ba chóir buaileadh leo mar ghrúpa. Ag an gcruinniú leis an ngrúpa, ba chóir a

iarraidh ar gach duine acu a c(h)untas féin a thabhairt ar ar tharla d'fhonn a chinntiú go dtuigeann gach duine sa ghrúpa ráitis na ndaoine eile go soiléir;

- Ba chóir tacú le gach ball den ghrúpa i dtaca leis an mbrú a d'fhéadfadh a theacht orthu ó bhaill eile an ghrúpa tar éis an agallaimh leis an múinteoir. D'fhéadfadh sé a bheith oiriúnach freisin a iarraidh orthu siúd a bhí i gceist cuntas a scríobh ar ar tharla.
- I gcásanna go gcinneann an múinteoir ábhartha gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ba chóir teagmháil a dhéanamh le tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) na bpáirtithe go luath d'fhonn an tarlúint a chur in iúl dóibh agus míniú a thabhairt ar na gníomhartha a bheifear a dhéanamh (agus tagairt á déanamh do bheartas na scoile). Ba chóir don scoil deis a thabhairt do thuismitheoirí/do chaomhnóirí plé a dhéanamh ar na bealaí lenar féidir leo tacú leis na gníomhartha atá an scoil a dhéanamh agus leis na tacaí atáthar a chur ar fáil do dhaltáí;
- Sa chás go gcinneann an múinteoir ábhartha go raibh iompraíocht bhulaíochta ar bun ag an dalta, ba chóir a chur in iúl go soiléir dó/di an sárú a rinne sé/sí ar bheartas frithbhulaíochta na scoile agus ba chóir iarracht a dhéanamh tabhairt air/uirthi an cás a fheiceáil ó dhearcadh an dalta a d'fhulaing an bhulaíocht;
- Iarrfar ar an pháiste conradh frith-bhulaíocht a shíniú ina n-aonair lena chinntiú go dtiocfaidh stop leis an mbulaíocht (ceangailte le seo).
- Má leanann an faidhb ar aghaidh, síneoidh an páiste agus tuismitheoir conradh lena chinntiú go dtiocfaidh deireadh leis an mbulaíocht (ceangailte le seo).
- Ní mór a chur in iúl go soiléir do gach rannpháirtí (gach tacar daltaí agus múinteoirí/caomhnóirí) i gcás ar bith a gcaitear smachtbhannaí araíonachta a chur i bhfeidhm gur ceist phríobháideach atá ann idir an dalta a bheidh faoi smachtbhanna, a t(h)uismitheoir(í)/c(h)aomhnóirí agus an scoil;

Gníomh leantach agus cuntas

- Agus cinneadh á dhéanamh ar déileáladh go cuí agus go leordhóthanach leis an gcás bulaíochta, ní mór don mhúinteoir ábhartha, agus breithiúnas gairmiúil á thabhairt aige/aici, na cúinsí seo a leanas a ghlacadh san áireamh:
 - An bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta;
 - An bhfuil ceistanna idir na páirtithe réitithe, a oiread agus is féidir;

- An bhfuil caidreamh idir na páirtithe slánaithe, a oiread agus is féidir;
- Aiseolas ar bith a fuarthas ó na páirtithe rannpháirteacha, óna dtuismitheoir(í)/a gcaomhnóir(í) nó ó phríomhoide nó leas-phríomhoide na scoile
- Ba chóir cruinnithe leantacha ar leithligh a shocrú leis na páirtithe leasmhara féachaint an bhféadfaí iad a thabhairt le chéile tráth níos déanaí má bheidh an dalta a d'fhulaing an bhulaíocht réidh agus toilteanach.
- I gcás nach mbíonn tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) sásta gur dhéileáil an scoil leis an gcás bulaíochta de réir na ngnásanna seo, ní mór gnáthaimh ghearáin na scoile a chur in iúl do na tuismitheoir(í)/caomhnóir(í), mar is cuí.
- I gcás gur bhain an/na tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) leas as gnáthaimh ghearáin na scoile agus nach bhfuiltear sásta fós, ní mór don scoil a chur in dóibh go bhfuil an cheart acu gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Dhaltaí.

Iompraíocht Bhulaíochta a chuntas

Tá sé ríthábhachtach go ndéanfaí gach eachtra de bhulaíocht a chuntas ar bhealach oibiachtúil agus fíorasach. Seo a leanas gnásanna na scoile maidir le hiompraíocht bhulaíochta a chuntas agus a thuairisciú:

Réamhdhearbhú neamhfhoirmiúil gur tharla bulaíocht

- Ní mór do gach ball foirne cuntas i scríbhinn a choinneáil d' eachtraí a fheiceann siad nó a chuirtear in iúl dóibh. Ní mór gach eachtra a thuairisciú don mhúinteoir ábhartha.
- Cé nár mhór don mhúinteoir ábhartha gach tuairisc, lena n-áirítear tuairiscí anaithnide, de bhulaíocht a fhiosrú agus a láimhseáil, ní mór don mhúinteoir ábhartha cuntas i scríbhinn a choinneáil ar na tuairiscí, ar na gníomhartha a glacadh agus ar aon phlé a rinneadh leis na rannpháirtithe
- Ní mór don mhúinteoir ábhartha gach eachtra atáthar a fhiosrú a chur in iúl don phríomhoide

Foirmiúil - 1 Dearbhú gur tharla bulaíocht

Má dhearbhaíonn an múinteoir ábhartha gur tharla bulaíocht, ní mór don mhúinteoir cuntas cuí i scríbhinn a choinneáil a chuideoidh leis/léi na ceisteanna a réiteach agus na caidrimh a shlánú, a oiread agus is féidir, idir na páirtithe leasmhara.

- Ba chóir gach cuntas scríofa a stóráil i bpróifíl na bpáistí agus é i bhfillteán sa seomra ranga. (Foirm tuairisce & seiciosta ceangailte le seo)

Foirmiúil - 2 Tuairisciú- Aguisín 3 Cló scríofa ar ALADDIN

Ní mór don mhúinteoir ábhartha an teimpléad cuí in Aguisín 3 (cló scríofa) ar ALADDIN a úsáid chun an iompraíocht bhulaíochta a chuntas sna cúinsí seo a leanas:

- a) i gcásanna gur dóigh leis/léi nár déileáladh go cuí ná go leordhóthanach leis an iompraíocht bhulaíochta laistigh de 20 lá scoile tar éis dó/di a chinneadh gur tharla iompraíocht bhulaíochta; agus
- b) Sa chás gur chinn an scoil mar chuid dá beartas frithbhulaíochta nár mhór, i gcúinsí áirithe, an iompraíocht bhulaíochta a chuntas agus a thuairisciú láithreach bonn don Phríomhoide nó don Leas-Phríomhoide de réir mar is cuí.

Nuair a bhaintear úsáid as an teimpléad cuntais cló-scríofa ar ALADDIN, ní mór don mhúinteoir ábhartha cóip a choinneáil i bhfillteáin próifíle na páistí agus ní mór cóip a thabhairt don leas príomhoide freisin. Tá na cóipeanna seo rúnda agus curtha faoi ghlas i gcófra sa seomra ranga/oifig. Beidh an teolas seo le coinneáil.

Straitéisí Idirghabhála Seanbhunaithe

- Agallaimh idir an múinteoir agus gach dalta
 - Comhaontuithe idir daltaí a idirbheartú agus iad a leanúint le próiseas monatóireachta.
- Is féidir é seo a dhéanamh ar bhealach neamhfhoirmiúil nó a chur i bhfeidhm trí phróiseas idirghabhála níos struchtúrtha
- Oibriú le tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) chun tacú le hidirghabhálacha scoile
 - Cuir chuige Gan Milleán
 - Am Ciorcail
 - Agallaimh Athshlánúcháin

Clár Tacaíochta na Scoile

Seo a leanas clár tacaíochta na scoile do dhaltaí a ndearnadh bulaíocht orthu:

- Cuirfear gach tacaíocht agus deis in-scoile ar fáil do dhaltaí a fhulaingíonn an bhulaíocht chun páirt a ghlacadh i gníomhaíochtaí a leagtar amach chun a bhféinmhuinín a mhéadú, cairdeas agus scileanna sóisialta a fhorbairt agus seasmhacht a láidriú, e.g. - Córas meantóireachta Piara / Páirtíochta - Obair i ngrúpaí, cuir i gcás am ciorcail
- Má bhíonn comhairleoireacht nó tacaí breise de dhíth ar dhaltaí, déanfaidh an scoil a dícheall dul i gcomhairle leis na gníomhaireachtaí cuí chun é sin a eagrú. D'fhéadfadh sé gur don daltaí a fhulaingíonn an bhulaíocht nó a bhíonn i mbun na hiompraíochta bulaíochta é sin.
- Ba chóir do dhaltaí a thuiscint nach mbíonn aon fhinnéithe gan locht ann agus gur chóir gach iompraíocht bhulaíochta a chur in iúl do mhúinteoir.

Maoirseacht agus Monatóireacht Éifeachtach ar Dhaltaí

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go bhfuil cleachtais agus beartais chuí mhaoirseachta agus monatóireachta i bhfeidhm chun iompar bulaíochta a chosc agus chun déileáil leis agus chun idirghabháil luath a éascú más féidir.

Tabhair faoi d'aire gur bhlocáil an Clár Leathanbhanda le haghaidh Scoileanna gach láithreán líonraithe shóisialta ar an mbonn gur cur amú ama iad go n-ídíonn siad an iomad den leathanbhanda a chuirtear ar fáil do chuspóirí oideachais.

An Ciapadh a Chosc

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go ndéanfaidh an scoil, de réir a oibleagáidí faoin reachtaíocht chomhionannais, gach beart is indéanta go praiticiúil chun daltaí agus baill foirne a chosaint ar chiapadh gnéasach agus ar chiapadh ar aon cheann de na naoi bhforas, mar atá inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghlaigh, treoshuíomh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine nó ballraíocht den Lucht Siúil.

Bulaíocht Daoine Fásta

Bíonn sé níos deacra Bulaíocht Daoine Fásta a aithint toisc go mbíonn sé:

*Seasmhach

*Gan stró

*Caolchúiseach

*Gan a bheith fisiciúil de ghnáth

Sa chás go bhfuil **Bulaíocht Idir-foirne** i gceist, leanfar na céimeanna leagtha síos i lámhleabhar CMÉ “Working Together: Procedures and Policies for Positive Staff Relations”. Tá an leabhar seo ar fáil ar www.into.ie nó sa seomra foirne

Sa chás go bhfuil **Bulaíocht Mhúinteoir – Páiste** i gceist, ba chóir don tuismitheoir an córas gearáin a úsáid:

1. Teagmháil leis an múinteoir chun an fhadhb a réiteach
2. Muna bhfuil réiteach faighte, teagmháil a dhéanamh leis an bpríomhoide.
3. Muna bhfuil réiteach faighte, litir ghearáin a scríobh chuig Bord Bainistíochta na scoile.

Sa chás go bhfuil **Bulaíocht Thuismitheoir/Chuairteoir scoile – Páiste** i gceist, ba chóir don tuismitheoir/caomhnóir teagmháil a dhéanamh leis an múinteoir chun réiteach a aimsiú agus leis an bpríomhoide ansin, munar aimsíodh réiteach leis an múinteoir.

Sa chás go bhfuil **Bulaíocht Phríomhoide – Páiste/Tuismitheoir/Caomhnóir** i gceist, ba chóir labhairt leis an bpríomhoide, más féidir, nó litir a sheoladh chuig Cathaoirleach an Bhoird Bhainistíochta.

Sa chás go bhfuil **Bulaíocht Thuismitheoir/Chuairteoir scoile – Baill Foirne** i gceist, ba chóir don bhaill foirne teagmháil a dhéanamh leis an tuismitheoir chun réiteach a aimsiú agus leis an bpríomhoide ansin, munar aimsíodh réiteach leis an tuismitheoir. Munar féidir leis an bpríomhoide réiteach a aimsiú, cuirfear an Bord Bainistíochta ar an eolas ionas gur féidir leis an mBord idirghabháil a dhéanamh ar son foirne de.

Rólanna agus Freagrachtaí

Páistí

Cóimheas a léiriú dá chéile

Cód Iompair na Scoile a leanúint

Rialacha ranga a leanúint

Ball Foirne

- Monatóireacht
- Sainmheon & éiteas na scoile a mheabhrú do pháistí
- An polasaí seo a phlé le páistí
- Ceachtanna a mhúineadh maidir le cairdeas agus iompar bulaíochta
- Straitéisí a mhúineadh chun bulaíocht a sheachaint
- stop, ní maith liom é!
- Caitheamh i gceart leis na páistí, le tuistí, le comhghleacaithe agus le cuairteoirí
- Suirbhé Bullaíocht a dhéanamh le do rang gach téarma (R2/R3 go R6)
- Imscrúdú a dhéanamh ar aon eachtra bhulaíochta a nochtar
- Na nósanna imeachta, mar atá leagtha amach thuas, a leanúint
- Teagmháil a dhéanamh leis an bpríomhoide má tá buairt nó cás bulaíochta aimsithe acu.
- Teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí/caomhnóirí
- Clár idirghabhála a chur i bhfeidhm

Tuismitheoirí/Caomhnóirí

- Tacú le sainmheon na scoile
- Cumarsáid a dhéanamh le múinteoirí/príomhoide agus a bpáistí féin má tá buairt orthu
- Cuidiú le himeachtaí cairdis sa scoil
- Tacú leis an gclár idirghabhála
- Beidh ar thuismitheoirí a bhíonn páirteach in imeachtaí scoile cloí leis an bpolasaí seo.

Príomhoide/Príomhoide Tánaisteach

- Monatóireacht
- Sainmheon na scoile a meabhrú do pháistí agus d'fhoireann na scoile
- An polasaí seo a phlé le páistí agus le foireann na scoile
- Cinntiú go bhfuil an Cód Iompair agus an Polasaí Frith-Bhulaíochta i bhfeidhm go héifeachtach sa scoil.
- Na nósanna imeachta atá leagtha amach thuas a leanúint
- Imscrúdú a dhéanamh ar aon eachtra bhulaíochta a nochtaítear
- Teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí/caomhnóirí
- Clár idirghabhála a chur i bhfeidhm
- Cásanna bulaíochta a chur os comhair an Bhoird Bhainistíochta
- Cásanna a chur chuig an mBord nuair a theipeann ar an gclár idirghabhála
- Soláthar oiliúna chuí do bhaill foirne a mholadh agus a thabhairt suas chun dáta go rialta

Bord Bainistíochta

- Polasaí frith-bhulaíochta a chruthú is a chur i bhfeidhm
- Ábhar a phlé ag gach cruinniú go rialta
- Traenáil cuí a chur ar fáil d'fhoireann na scoile, de réir mar a oireann
- Déileáil le cásanna bulaíochta nuair a theipeann ar an gclár idirghabhála
- Teagmháil a dhéanamh leis na húdaráis proifisiúnta cuí (cigirí nó NEPS) de réir mar a oireann
- Athbhreithniú a dhéanamh ar an bpolasaí seo

Critéir Ráthúlachta

- Aischothú dearfach ó mhúinteoirí, ó thuismitheoirí, ó dhaltaí agus ó chuairoteoirí chuig na scoile
- Breathnú ar iompar i seomraí ranga, i bpasáistí agus sa chlós
- Athbhreithniú bliaintiúil le Bord na Scoile

Tá an Bord Bainistíocht, foireann na scoile agus Coiste na dTuistí tar éis aontú leis an gCód Disciplín seo agus athscrúdófar é gach trí bliana.

Plean chun Athbhreithniú agus Measúnú a dhéanamh ar an bPolasaí Frith-Bhulaíocht

Déanfaidh an Bord Bainistíochta athbhreithniú agus measúnú ar an bpolasaí Frith-Bhulaíochta seo gach dara bhliain, tar éis plé a dhéanamh le foireann na scoile, daltaí agus tuismitheoirí/caomhnóirí.

Ghlac an Bord Bainistíochta leis an bpolasaí seo ar an 20-1-18

Síniú: _____

Síniú: _____

Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta

Príomh-Oide

Dáta: _____

Dáta: _____

Dáta an chéad athbhreithniú eile: Eanáir 2019